

T.
Magyarország Alkotmánybírósága

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/1326-3/2022	
Érkezett: 2022. SZEPT. 08.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet:	db 3

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A IV/1326/2022. számú ügyben [REDACTED]
[REDACTED] szám alatti lakos képviselőjében eljárva
alulírott dr. Bagó-Rónai Ivett ügyvéd ([REDACTED])
[REDACTED] a következő

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő *hiánypótlással egységes szerkezetben*.

Kérem az Alkotmánybíróságot, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.462/2022/4. számon hozott végzését, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést megsemmisíteni szíveskedjék.

Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének III. Cikke, (kínzás és embertelen bánásmód tilalma) és XXVIII. Cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog).

Kérelmem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. Törvény 27.§ (1) bekezdése, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját és megsemmisíti az alaptörvény-ellenes jogszabály folytán az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést.

Az Indítványozó személyes érintettségét igazolja, hogy a végzés az Indítványozó büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. Törvény (továbbiakban Bv. tv.) 10/A.§ szerinti kártalanítási ügyében született, melyben kérelmezői minőségben vett részt.

A másodfokú bíróság hivatkozott 4.Bpkf.462/2022/4. végzése 2022. május 11. napján került kézbesítésre, így az Abtv. 31.§ (1) alapján az alkotmányjogi panasz határidőben kerül benyújtásra.

A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés „alapvető alkotmányjogi jelentőségű”, ugyanis az Indítványozónak több Alaptörvényben védett jogát is sérti (Abtv. 29.§).

Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát a jelen ügy tárgyát képező bírósági eljárások teljesen kiüresítették. A jelen beadványban támadott végzések olyan bírói jogértelmezés eredményeként születtek, ami sérti az Alaptörvény B) cikkéből fakadó jogállamiság elvét és a

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
mészáros
2013. 06. 10. 10. 00. 00.
2013. 06. 10. 10. 00. 00.

jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 2. § (2) bekezdését is, mely jogszabályhelyek a visszaható hatály tilalmát rögzítik – kötelezve a jogalkalmazót is.

Jelen beadvány nem a bíróság által alkalmazott jogszabályhely (Bv.tv. 436.§ (10) bekezdés) visszaható hatálya miatti Alaptörvény-ellenességének megállapítása, hanem annak kimutatása, hogy a jogalkotói szándékkal ellentétes bírói jogértelmezés visszaható jelleggel olyan követelményeket állított Indítványozó jogainak érvényesítéséhez, melyeknek megfelelni már nem tud.

Az Alaptörvény 28. cikkének értelmében a bíróságoknak a jogszabályokat azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni, azonban a kártalanítási eljárásban az eljáró bíróság ezzel ellentétes módon értelmezte és alkalmazta a releváns jogszabályokat, amelyeknek eredményeként olyan döntés született, ami sérti Indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát. Az ügy kiemelt jelentősége továbbá abban is megmutatkozik, hogy Indítványozó emberi méltóságát is érinti, hiszen az Alaptörvény III. Cikkében foglalt kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmód tilalmának, a Magyar Állam általi be nem tartását kompenzáló eljárás során sérültek Indítványozó Alaptörvényben védett jogai. Mindezért a jelen beadványban tárgyalt kérdéssel a t. Alkotmánybíróságnak érdemben kell foglalkoznia.

A panasz nem ütközik az ún. negyedfokú jogorvoslat tilalmának elvébe, Indítványozó nem „önmagában” támadja a bírói döntéseket, hanem a fentiekben már jelzett és a továbbiakban részleteiben kifejtendő alkotmányjogi kontextusban.

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI törvény 52.§ (5) bekezdése értelmében az Indítványozó kéri adatai zártan kezelését.

I. TÉNYÁLLÁS

Indítványozó szabadságvesztés büntetését több magyarországi büntetés-végrehajtási intézetben - Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet, Budapesti Fegyház és Börtön, a Váci Fegyház és Börtön és a Márianosztrai Fegyház és Börtön - töltötte 2007. június 10. és 2013. június 5. közötti időszakban, 2013. június 5. napján a Márianosztrai Fegyház és Börtönből szabadult. Ezt követően 2013. október 2-3. napjain őrizetben, 2013. október 4. napjától 2014. január 10. napjáig előzetes letartóztatásban, 2014. január 11. napjától 2016. december 31. napjáig jogerős szabadságvesztés büntetését töltötte, fogvatartási helye a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet, a Budapesti Fegyház és Börtön, a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet volt.

Indítványozó 2016. február 5. napján – hazai hatékony jogorvoslati lehetőségek hiányában – kérelemmel fordult a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságához (továbbiakban EJEB) a fogvatartása során tapasztalt alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, és kérte, hogy az EJEB kötelezze a Magyar Államot az őt ért sérelmek kompenzálására a 2007. június 10. és a kérelem előterjesztése közötti időszak tekintetében. Indítványozó

kérelmét határidőben terjesztette elő, azt a bíróság 9910/16 számon iktatta. A többszörös, egymást követő fogvatartási időszakokat az EJEB joggyakorlata szerint együttesen kell kezelni, ha az egymást követő fogvatartások között hat hónap nem telt el, ilyenkor a hathónapos határidő csak az utolsó fogvatartási időszak végén kezdődik (Solmaz contra Törökország). A kérelem előterjesztésére ekként határidőben került sor, annak ellenére, hogy a fogvatartott 2013. június 5. napján szabadult, hiszen 2013. október 2. napjától vele szemben ismét szabadságot korlátozó kényszerintézkedést rendeltek el, így az Indítványozó esetében nem telt el hat hónap a szabadulás és az ismételt fogvatartás között.

Az Országgyűlés 2016 novemberében elfogadta a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. Törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvényt, amely akként módosítja a 2013. évi CCXL. törvényt (Bv.tv.), hogy 2017. január 1-jei hatálybalépéssel bevezet a magyar jogrendszerbe egy, a büntetés-végrehajtási intézetekben uralkodó állapotokkal kapcsolatos új jogorvoslatot: az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszeljárást (Bv.tv. 144/B.§), illetve kártalanítási eljárást (Bv.tv. 10/A.-10/B.§, 70/A.-70/B.§).

Az EJEB az Indítványozó határidőben előterjesztett, 9910/16 számon iktatott kérelem vizsgálatát a hazai jogorvoslati lehetőségre figyelemmel 2017. december 14-én elfogadhatatlannak nyilvánította.

Kérelmező az új hazai jogorvoslat bevezetését követően 2017. március 13-án kártalanítási kérelmet terjesztett elő a 2007. június 10-től a kérelem előterjesztéséig terjedő fogvatartási időszak tekintetében.

A Székesfehérvári Törvényszék a 17.Bv.471/2017. számú ügyben a 2007. június 10. – 2013. június 10. közötti időszak tekintetében áttette az ügyet a Fővárosi Törvényszékhez (17.Bv.68/2019), majd ismételt áttétel folytán az ügyben a Budapest Környéki Törvényszék járt el jelen panasszal érintett eljárásban. A Székesfehérvári Törvényszék az Indítványozó kérelmét a 2013. október 2. napjától 2016. december 31. napjáig terjedő időszak tekintetében 17.Bv.471/2017/33/I. számú határozatával bírálta el.

A Bv.tv. 10/A.§ (4) bekezdése szerint a kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő.

Ugyanakkor a jogalkotó lehetővé tette, hogy azok is kártalanításban részesüljenek, akik ennek a jogvesztő határidőnek nem tudnak eleget tenni, de kártalanítás iránti kérelmüket az EJEB-hez benyújtották, vagy mivel az új jogszabály hatálybalépése előtt több mint hat hónappal szabadultak (Bv.tv. 436.§ (10) bekezdés a)-b) pontok). Az ilyen kérelmezők esetében a jogalkotói a (6 hónapos jogvesztő határidő) Bv.tv. 10/A.§ (4) bekezdésének alkalmazását a 436.§ (11) bekezdésében értelemszerűen kizárta.

Az Indítványozó kártalanítási kérelmét elbíráló Budapest Környéki Törvényszék végrehajtási Csoportja 55.Bv.5105/2020/22. számú végzésében 891.200 Ft kártalanítást ítelt meg Indítványozó részére 640 napra, ebből 616 nap tekintetében 1400.-Ft, a fennmaradó 24 napra 1200.-Ft összeggel számolva.

Az ügyészi fellebbezés folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék, mint II. fokú Bíróság a 4.Bpkf.462/2022/4. számú határozattal a kártalanítás iránti kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A II. fokú végzés indoklása kifejti, hogy Indítványozó fogvatartásának körülményeit nem is vizsgálták a 2013. június 6-i szabadulására figyelemmel a Bv.tv. 436.§ (10) és (11) bekezdéseire hivatkozással.

Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, a másodfokú határozattal szemben a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. tv. (Bv.tv.) 50.§ (1) fb.) pontja alapján felülvizsgálatnak nincs helye, azonban mivel a büntetésvégrehajtási bíró végzése nem ügydöntő határozat ellene más további jogorvoslatnak, perújításnak sincs helye a Be. 615.§-ből eredően. Erről a másodfokú bíróság is tájékoztatta Indítványozót.

II.

A BÍRÓI DÖNTÉS ALAPTÖRVÉNYELLENESSÉGÉNEK AZ OKA

A kínzás és embertelen bánásmód tilalmának megsértése – Alaptörvény III. cikk

A kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmát az Alaptörvény mellett valamennyi jelentős nemzetközi emberi jogi egyezmény is előírja, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 3. Cikkét az egyik legalapvetőbb cikkének kell tekinteni. Az EJEB következetes ítélkezési gyakorlata értelmében kizárólag a jogszerű bánásmód vagy büntetés bizonyos formáihoz szükségszerűen kapcsolódó szenvedésen túlmenő, további szenvedés és megalázás sérti az Egyezmény 3. cikkében foglalt tilalmat. A személyi szabadságtól való megfosztáshoz vezető intézkedések (jellemzően valamely kényszerintézkedés vagy szabadságvesztés büntetés okán történő fogvatartás) gyakran járnak együtt ezzel a körülménnyel, ezért az államnak biztosítania kell, hogy egy személy fogvatartásának körülményei ne sértsék az adott személy emberi méltóságát. Az államnak ennek megfelelően garantálnia kell, hogy az intézkedés végrehajtásának módja és formája nem teszi ki a személyt a fogvatartásával elkerülhetetlenül együtt járó szenvedés szintjén túlmenő szorongásnak vagy megpróbáltatásnak, illetve azt is, hogy – egy büntetés-végrehajtási intézettől elvárható mértékben – a fogvatartott egészsége és jóléte biztosított legyen.

Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód, illetve büntetés abszolút tilalmát kimondó rendelkezésben (Alkotmány 54. § (2) bek., illetve Alaptörvény III. cikk (1) bek.) megjelenő tilalmak az emberi élethez és méltósághoz való jog megsértése tilalmának önálló, speciális megfogalmazásai is egyben. E felfogás összhangban van az Egyezmény 3. cikkének EJEB által megjelölt tartalmával is, amely szerint az említett tilalmak megsértése az emberi méltóság sérelmét is jelenti.

A fogvatartottak alapjogaiba „(...) történő beavatkozás jogalapját a büntetőeljárásban meghozott jogerős ítélet teremti meg, a tényleges korlátozás, beavatkozás azonban a végrehajtás menetében történik. Az egyének helyzetében jogilag ugyan az elítélés, ám ténylegesen a végrehajtás ténye váltja ki az érzékelhető változást.” (5/1992. (I.30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31., legutóbb megerősítve: 30/2013. (X.28.) AB határozat, ABH 2013, 892, 902.)

Mindezekre figyelemmel a kínzás, az embertelen vagy megalázó bánásmód, illetve büntetés tilalmának abszolút jellegéből következik, hogy érvényesülését minden esetben – így a fogvatartás végrehajtása során is – biztosítani kell.

Fenti elvek jelen ügyre alkalmazva

Indítványozó az EJEB előtt indított eljárásban a túlzásfokúság, a szabad levegőn tartózkodás rövid ideje, az elégtelen szellőztetés, a nem megfelelő szellőztetési körülmények, a rossz minőségű élelem, a csótányok illetve ágyi poloskák és a WC le nem választását kifogásolta, kérelmét a 2007. június 10. napjától 2013. június 5. és 2013. október 4. napjától kezdődő fogvatartási időszak tekintetében terjesztette elő, kérelmét az EJEB 9910/16 szám alatt iktatta. Az eljárás megszűnését követően a jogszabályi változásra figyelemmel kérelmező ugyanezen jogsérelmekre hivatkozással, ugyanazon időszak tekintetében terjesztette elő kérelmét a Pálhalmai Büntetés-végrehajtási Intézetnél. A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 55.Bv.5105/2022/22. számú végzése 640 nap vonatkozásában az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt kártalanítást állapított meg Indítványozó részére, a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.462/2022/4. számú végzése azonban sérti az Alaptörvény III. Cikkét, mivel nem biztosít kompenzációt Indítványozónak a 2007. június 10. napjától 2013. június 6. napjáig tartó időszakban elszenvedett sérelmek vonatkozásában.

A Bv. tv. 75/B§ (1) bekezdése szerint kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogva tartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás által előidézett sérelem miatt. Az I. fokú bíróság a büntetés-végrehajtási intézet által szolgáltatott adatok alapján megállapította a túlzásfokúságot és a le nem választott WC hiányát, amelyek alapján ekként kérelmező esetében megvalósult az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény.

A kínzás- és embertelen bánásmód tilalma jellegéből fakadóan olyan alapjog, melynek sérelme sokszor csak utólagos kompenzációval orvosolható. Jelen ügyben a büntetés-végrehajtási intézmények túlzásfokúsága miatt az állam nem képes biztosítani az emberhez méltó fogvatartási körülményeket, pedig erre kötelezettsége lenne.

A Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja az elsőfokú döntés indoklásában kifejti, hogy a fogvatartott részére a 16/2014.(XII.19.) számú rendelet 121.§ (2) bekezdése szerinti minimum ételtér, mozgástér a 2007. június 10. napjától 2013. május 23. napjáig terjedő időszakban nem volt biztosított, a másodfokú bíróság azonban ezen körülmények érdemi vizsgálatát mellőzte.

A másodfokú bíróság ezzel olyan jogsérelmet hagyott figyelmen kívül, amely rendkívül súlyos, megalázó körülmény, hiszen amellett, hogy az indítványozó számára a megfelelő mozgástér nem volt biztosított, de a zárka légtérétől teljes mértékben el nem különített helyiségben történő WC használat - miközben a zárkában zárkatársai mindennapi életüket élték, esetleg éppen étkeztek - rendkívüli módon megalázó.

Így jelen esetben – a tisztességes eljárás alkotmányos követelményét – is megsértve a bíróság nem vizsgálta azt, hogy az indítványozót milyen sérelmek érték.

Az EJEB előtt 9910/16 szám alatt iktatott ügyben indítványozó ugyanazon jogséremlmekre hivatkozással, ugyanazon időszak tekintetében terjesztette elő kérelmét, mint a Budapest Környéki Törvényszék előtt 55.Bv.5105/2020. számú ügyben. Az EJEB előtti eljárásban az indítványozó kártalanításra lett volna jogosult, hiszen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megállapítást nyertek, de az eljáró másodfokú bíróság jogértelmezésével ezt megakadályozta, ami – amellett, hogy ellentétes a jogalkotó szándékával – egyben a hatékony jogorvoslat lehetőségét is kizárta. Az Alaptörvény III. cikk szerinti kínzás, embertelen bánásmód és büntetés tilalma ekként azért következett be, mert ezen alapjogokat ért sérelem kompenzálása maradt el a másodfokú bírósági döntés eredményeként.

A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése – Alaptörvény XXVIII. cikk

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése deklarálja a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az alkotmánybírósági gyakorlatban a tisztességes eljáráshoz való jog az 57.§ (1) bekezdésébe foglalt független és pártatlan bírósághoz való jog, illetve a 2.§ (1) bekezdéséből eredő eljárási garanciák védelmének egymásra vonatkoztatásából tartalmilag levezetett alkotmányos alapjog (315/E/2003. AB határozat).

„A tisztességes eljárás” olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás ’méltánytalan’ vagy ’igazságtalan’, avagy ’nem tisztességes’ (6/1998.(III.11.) AB határozat).

A 3025/2016.(II.23.) AB határozat indoklásának (19) bekezdése szerint „egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálata kapcsán a szükségességi-arányossági teszt alkalmazása is indokoltá válik. Az Alkotmánybíróság III/1522/2014. számú 2014. november 11-én kelt határozatában mondta ki a következőket: „A jelen ügyben azt kellett megvizsgálni, hogy a keresetindítási határidő rövidege, mint a bírósághoz való fordulás jogának, valamint a tisztességes eljáráshoz való jognak a korlátozása megfelel-e az Alaptörvény I.cikk (3) bekezdésében írt szükségességi – arányossági tesztnek, mely szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” (említett határozat 152.)

Az Alkotmánybíróság több döntésében is hivatkozta és rendszeresen figyelemmel van a strasbourgi székhelyű Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára, a Bíróság esetjoga értelmében a tisztességes eljáráshoz való jogra való hivatkozás megillet minden olyan személyt, aki úgy véli, hogy jogellenes beavatkozás történt valamely jogának gyakorlásába, és aki azt panaszolja, hogy nem volt lehetősége arra, hogy igényét a 6. cikk 1. bekezdésében támasztott követelményeknek megfelelően bíróság elé terjessze. (ld. Le Compte, Van Leuven and De Meyere v. Belgium, 23 June 1981, §44, Series A no.43.)

Az eljárás tisztessége követelményének sérelmét az EJEB csak akkor tartja megállapíthatónak, ha azt a per későbbi szakaszaiban sem orvosolták. A Bíróság többször megállapította, hogy a tisztességes eljárás kapcsán a szabályozás a Résztes Állam hatásköre, annak megtartása pedig a nemzeti bíróságok elsődleges feladata. A Bíróság az ilyen természetű ügyekben az Egyezmény értelmében azt vizsgálja, hogy maga az egész eljárás természete tisztességesnek minősíthető-e. (Elsholz v. Germany (GC) no.25735/94, § 66, ECHR 2000-VIII)

Az Alkotmánybíróság – összefüggésben a döntés indoklásának ügyfél jogorvoslatát segítő jellegével – az indoklást alátámasztó bizonyítékokkal kapcsolatosan arra a konklúzióra jutott, hogy „azoknak megfelelő alapot kell teremteniük a hatékony jogorvosláshoz.” (630/B/2005 AB határozat). A bizonyítékok figyelembevételénél pedig a hatóságoknak elsődlegesen azt kell szem előtt tartaniuk, hogy a tényállás teljes mértékben feltárásra kerüljön.

Az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indoklási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.

Fenti gyakorlat jelen ügyre vonatkoztatva

Jelen ügyben a tisztességes eljárás alkotmányos követelményének megsértését az a bírói jogalkalmazási mód eredményezi, ami a jogalkotói szándékkal és az Alaptörvény Q) és B) cikkének (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményével ellentétes módon,

visszamenőlegesen olyan követelményt állít Indítványozó jogérvényesítéséhez, melynek természetesen nem tud megfelelni.

Az EJEB joggyakorlata szerint a többszörös, egymást követő fogvatartási időszakokat együttesen kell kezelni, ha az egymást követő fogvatartások között hat hónap nem telt el, ilyenkor a hathónapos határidő csak az utolsó fogvatartási időszak végén kezdődik (Solmaz contra Törökország).

A másodfokú bíróság végzését a Bv.tv. 436.§ (10) bekezdésére alapozta, amely rendelkezés alaptörvény-ellenessége a visszaható hatály tilalmára tekintettel áll fenn. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A Bv.tv. 436.§ (10) bekezdésének értelmezése során azonban a bíróság olyan következtetésre jutott, amely alapján visszamenőleges hatállyal kell valamely feltételt megkövetelnie, amely amellet, hogy a demokratikus jogállam elveivel ellentétes, a jogalkotó szándékának sem felel meg.

A fogvatartottak alapvető jogait sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB több eljárásban megállapította a Magyar Állam felelősségét és a Magyar Államot kártalanítás megfizetésére kötelezte, illetve megállapította, hogy Magyarországon ezen alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti jogérvényesítésre nem áll rendelkezésre hatékony jogorvoslat. Ezt követően került a Bvtv. 10/A.§-ának jogalkotó általi elfogadására, így nyilvánvalóan a jogalkotó szándékával az a jogértelmezés hozható összhangba – és a Bvtv. 436.§ (11) bekezdése is ezt a rendelkezést tartalmazza - hogy azokban az esetekben, amikor a fogvatartott az EJEB-hez fordult kérelmével és a fogvatartási időszak tekintetében az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megállapíthatóak, és ezen elhelyezési körülmények a Bvtv. vonatkozó §-nak hatályba lépését megelőzően és azt követően is folyamatosan fennálltak, a kérelmező kártalanításra jogosult.

Indítványozónak – mivel kérelmét az EJEB nyilvántartásba vette – a Bv. tv. 436.§ (10) bekezdés alapján volt lehetősége előterjesztenie a kártalanítási kérelmét. A Bv. tv. 436.§ (11) bekezdése a (10) bekezdés alapján előterjesztett kérelmek vonatkozásában a Bv. tv. 10/A. § (4) bekezdése szerinti jogvesztő határidő kezdetét 2017. január 1. napjában jelöli meg, tehát Indítványozó ettől számított 6 hónapon belül terjesztette elő kérelmét 2017. március 13-án.

Indítványozó visszamenőlegesen nem tudhatta a magatartását egy olyan jogszabályhoz igazítani a múltban, ami még nem is létezett. Természetesen senki nem tudta – a Bv. tv. módosítás hatálybalépése előtt – mérlegelni az EJEB-hez forduláskor, hogy egy még nem létező jogszabály szerint esetlegesen nem akkor szűntek meg a jogsérelmei, mint az EJEB gyakorlata szerint.

Az eljáró másodfokú bíróság azt értékelte az Indítványozó terhére, hogy a magyar kártérítési rendelkezések hatályba lépése előtt nem igazította magatartását ezen szabályokhoz és nem fordult az EJEB-hez 2013. június 6-i szabadulását követően akkor, amikor az EJEB joggyakorlata ezt nem is követelte meg, és ezzel nem teremtette meg – előre – a magyar kártalanítási eljárás jogalapját.

Ilyen típusú visszamenőleges jogkövetés Indítványozó részére a fizika szabályai szerint is lehetetlenség, hiszen az időben nem tud visszamenni, és a megtámadott bírósági döntés sérti az Alaptörvény rendelkezéseit is.

Az EJEB előtt 9910/16 szám alatt iktatott ügyben indítványozó ugyanazon jogséremlekre hivatkozással, ugyanazon időszak tekintetében terjesztette elő kérelmét, mint a Budapest Környéki Törvényszék előtt 55.Bv.5105/2020. számú ügyben. Az EJEB előtti eljárásban az indítványozó kártalanításra lett volna jogosult, hiszen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megállapítást nyertek – Budapest Környéki Törvényszék 55.Bv.5105/2020/22. elsőfokú ítélet -, de az eljáró másodfokú bíróság jogértelmezésével ezt megakadályozta, ami – amellet, hogy ellentétes a jogalkotó szándékával – egyben a hatékony jogorvoslat lehetőségét is kizárta. Az Alaptörvény III. cikk szerinti kínzás, embertelen bánásmód és büntetés tilalma ekként azért következett be, mert ezen alapjogokat ért sérelem kompenzálása maradt el a másodfokú bírósági döntés eredményeként.

Az EJEB befogadta indítványozó kártalanítás iránti kérelmét, így az nyilvánvalóan határidőben került benyújtásra.

A II. fokú bíróság Indítványozó kérelmét annak ellenére utasította el érdemi vizsgálat nélkül, hogy Indítványozó 2013. október 2. napjától őrizetben, majd előzetes letartóztatásban volt, 2014. január 10. napjától jogerős szabadságvesztését töltötte, így a 2013. június 6. napján való szabadulása és az ismételt fogvatartása között 6 hónap nem telt el, így fogvatartása folyamatosnak tekinthető, hiszen a többszörös, egymást követő fogvatartási időszakokat együttesen kell kezelni, az egymást követő fogvatartások között hat hónap nem telt el. Az EJEB előtti kérelem benyújtásakor Indítványozónak Magyarországon nem állt rendelkezésére hatékony jogorvoslat alapjogi sérelmeinek hatékony orvoslására.

Az Alaptörvény XXVIII. Cikk (1) bekezdése a tisztességes bírósági eljáráshoz biztosít jogot, és nem azt garantálja, hogy annak eredménye minden esetben helyes lesz. Jelen esetben a bíró jogértelmezése a Bv. tv. 10/A.§ szerinti kártalanítási eljárás lényegével ellentétes azzal, hogy a kérelmezők a fogvatartás alatt elszenvedett sérelmeikért egy hazai fórum előtt hatékony jogorvoslatban részesüljenek. A fentiek szerint azonban Indítványozó részére az alapjogsérelem miatti hatékony jogorvoslat nem került biztosításra.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata is rámutat arra, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog körébe tartozik a hatékony bírói jogvédelem követelménye, amely szerint a jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség

igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás követelménye tehát magában foglalja a hatékony bírói jogvédelem igényét is.

A jogalkotó Bv. tv. 436.§ (11) bekezdésében egyértelművé tette, hogy a Bv. tv. 10/A.§-ában rögzített jogvesztő határidőt, csak a jogszabály hatálybalépésétől kezdődően lehet alkalmazni, a bíróság azonban ezt teljes mértékben figyelmen kívül hagyta és visszamenőleges hatállyal alkalmazta, ami az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből következő jogbiztonság követelményét megsértve a tisztességes eljárás sérelmét okozta.

A támadott bírósági döntés nem felel meg a kártalanítás jogintézményéhez kötődő céloknak, a másodfokú bíróság jogértelmezése a jogbiztonságot veszélyezteti, megsértve ezzel az alaptörvény B) cikkébe foglalt jogállamiság követelményét. Jelen beadvány azonban nem a bíróság által alkalmazott jogszabályhely (Bv.tv. 436.§ (10) bekezdés) visszaható hatálya miatti Alaptörvény-ellenességének megállapítása, hanem annak kimutatása, hogy a jogalkotói szándékkal ellentétes bírói jogértelmezés visszaható jelleggel olyan követelményeket állított Indítványozó jogainak érvényesítéséhez, melyeknek megfelelni már nem tud.

Az alapjogkorlátozás vonatkozásában annak indokoltságát, illetve arányosságát kell vizsgálni. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése rögzíti az alkotmányos alapjogkorlátozás kritériumait. Eszerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Jelen esetben nem azonosítható az az alkotmányos érték sem, aminek védelmében indokolt a korlátozás, ebből következően az arányosság kérdése fel sem merülhet.

III. KÉRELEM

A fentiekre tekintettel a megtámadott Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.462/2022/4. számon hozott végzése sérti az Indítványozó Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében biztosított kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalmát, továbbá sérti az Alaptörvény XXVIII. Cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát.

Tisztelt Alkotmánybíróság, a beadványban részletesen kifejtett indokok alapján kérem, hogy a Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.462/2022/4. számon hozott végzését, mint alaptörvény-ellenes bírói döntést semmisítse meg.

Az érintettséget alátámasztó – *már csatolt* - dokumentumok, mellékletek:

- Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 55.Bv.5105/2020/22. számú végzése

- Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság 4.Bpkf.462/2022/4. számú végzése

- Emberi Jogok Európai Bíróságának 9910/16. számú kérelem iktatását igazoló irat

- Emberi Jogok Európai Bíróságának 9910/16. számú kérelem bíróság általi elfogadhatatlanságának megállapítását igazoló irat

Képviselési jogosultságot igazoló meghatalmazás tekintetében előadom, hogy a 2022. május 30. napján megküldött beadvány mellékeltét képező meghatalmazás az alábbiakat tartalmazta: „Meghatalmazom Dr. Bagó-Rónai Ivett ügyvédet [REDACTED] [REDACTED] hogy a Budapest Környéki Törvényszék 4.Bpkf.462/2022/4. határozata elleni alkotmányjogi panasz – AB tv. 27.§ (1) – ügyben mint ügyvéd teljes jogkörrel, minden korlátozás nélkül képviseljen....”. Erre tekintettel tájékoztatásuknak, amely szerint a meghatalmazásnak az Alkotmánybíróság előtti eljárásra kell vonatkoznia, a csatolt meghatalmazás álláspontom szerint megfelel. Nem értek egyet azon tájékoztatásukkal, hogy az alkotmányjogi panaszhoz csatolt meghatalmazás általános jellegű, az az Alkotmánybíróság előtti eljárásra kifejezetten nem vonatkozik, hiszen a fentiek szerint mind az alkotmányjogi panasszal érintett határozat, mind az eljárás konkrétan megjelölésre került a meghatalmazásban, így az kifejezetten az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviselésre vonatkozik. Az eredeti és már csatolt meghatalmazás másolati példányát mellékelten csatolom.

[REDACTED] 2022. augusztus 24.

Tisztelettel [REDACTED]

Indítványozó képviselőtében

